

Marec 2019

Stanovisko platformy Budovy pre budúcnosť ku Stratégii environmentálnej politiky Slovenskej republiky - Envirostratégia 2030

Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov predstavuje pre Slovensko najdôležitejší zdroj možných úspor energie do roku 2030.

Slovensko stále ostáva v EÚ jedným z energeticky najnáročnejších hospodárstiev. Envirostratégia potvrdila, že budovy sú najväčším zdrojom možných úspor energií. Navrhuje, aby verejné zdroje v oblasti energetiky **smerovali v budúcnosti vo väčšej miere práve do nákladovo efektívnych oblastí energetickej efektívnosti výstavby a bývania.**

- Základom bude podpora významnej a hĺbkovej obnovy budov.
- Budú zabezpečené dostatočné zdroje na dodržanie záväzkov v oblasti energetickej efektívnosti, vrátane komplexnej obnovy budov.
- Podpora nových finančných nástrojov umožní vyšší podiel súkromného financovania na dosahovaní cieľov v oblasti energetickej efektívnosti, napr. formou koncesí, delegovanej správy, garantovanej energetickej služby (EPC).

Platforma Budovy pre budúcnosť víta smerovanie Envirostratégie 2030 a vidí rovnako veľký potenciál budov v oblasti úspor energií a trvalej udržateľnosti. Aktívne riešenia najväčších environmentálnych problémov Slovenska si vyžadujú návrhy konkrétnych opatrení, časový rámec ich plnení, stanovit' povinnosti pre zodpovedné rezorty a vytvoriť rámec financovania. Z tohto pohľadu vnímame návrhy v Envirostratégii za nedostatočné.

Konkrétne nesúhlasíme s:

1) ochrana ovzdušia = podpora výmeny kotlov

2) znižovanie emisií skleníkových plynov v priemysle = výnosy z ETS na podporu priemyslu

1) Znečistené ovzdušie

Za jeden z najväčších súčasných problémov životného prostredia na Slovensku považuje ministerstvo životného prostredia problematiku kvality ovzdušia. Jednou z hlavných príčin znečisteného vzduchu, ktorý má na naše zdravie reálny dopad, je vysoký podiel tuhých palív (uhlie, drevo, biomasa a často dokonca odpady) používaných v domácnostiach. Stratégia plánuje tento problém riešiť vytvorením legislatívnych a podporných mechanizmov na výmenu starších kotlov s nižšou energetickou účinnosťou, ktoré nespĺňajú najnovšie emisné normy. Tento problém je však nutné riešiť komplexne. Za príčinou vysokej spotreby palív stojí vysoká potreba energie na vykurovanie domácností.

Nestačí vymeniť kotly

Platforma Budovy pre budúcnosť spracovala štúdiu s názvom: Nízke príjmy, bývanie a smog, ktorá problém smogu špecifikuje: podporou výmeny zastaraných kotlov a zároveň napr. zateplenia strechy a výmeny okien sa s rovnakým rozpočtom dá dosiahnuť o tretinu väčšie zníženie emisií a teda lepšia ochrana ovzdušia a zároveň sa podporí kvalita bývania.

Z pohľadu verejných financií je vhodné také riešenie, ktoré prinesie najväčšie zníženie emisií v pomere k verejným zdrojom. Z alternatív zmysluplných pre vlastníka rodinného domu vychádza najlepšie investícia zahŕňajúca nový splyňovací kotol na drevo, zateplenie strechy a výmenu okien. Je to z viacerých dôvodov – jednak je najatraktívnejšia pre vlastníka (výrazné zníženie výdavkov na

Marec 2019



Stanovisko platformy Budovy pre budúcnosť ku Stratégii environmentálnej politiky Slovenskej republiky - Envirostratégia 2030

vykurovanie), ale aj preto, že z hľadiska verejného záujmu prináša významné zníženie emisií lokálne (viac ako 60 %) aj celkovo.

Preto navrhujeme spojiť program kotlíkovej dotácie s programom zameraným na zatepľovanie rodinných domov, ktorý realizuje Ministerstvo dopravy a výstavby SR (zatepluj.sk)

Obchodovanie s emisnými kvótami (EÚ ETS)

Stratégia predpokladá, že základným nástrojom na nákladovo efektívne znižovanie emisií skleníkových plynov v priemysle, energetike a v leteckej doprave bude aj naďalej Európska schéma obchodovania s emisnými kvótami (EÚ ETS).

Nesúhlasíme s tým, aby išli výnosy z ETS naspäť do priemyslu, lebo už samotná účasť v ETS priemyselné podniky ekonomicky motivuje k investíciám a štát má možnosť podporiť ich cez úľavy na daniach. Výnosy z ETS by mali ísť tam, kde je najväčší potenciál na zníženie emisií a energetickej náročnosti a kde nie sú iné možnosti efektívnej podpory ako priame dotácie, teda napríklad do budov.

Slovensku chýba dlhodobá, udržateľná a dôveryhodná schéma, či podpora investícií do realizácie energetickejšieho opatrení pre obnovu budov, výstavby nových budov, podpora do zdrojov vykurovania a prípravy teplej vody s využitím obnoviteľných zdrojov energie. Pritom prínosom takejto investície by bola významná redukcia CO₂, zvýšená produkcia tepla z obnoviteľných zdrojov energie a tak úspory v oblasti energií na vykurovanie. **Výnosy z predaja emisných povolení by mali smerovať tam, kde financie najviac chýbajú – do domácností**

Slovensko a príjmy Ministerstva životného prostredia v rámci environmentálnej politiky by mali byť alokované na projekty, ktoré reálne povedú k úsporám emisií skleníkových plynov a redukcii používania fosílnych palív – tento potenciál majú budovy a to predovšetkým rodinné domy, ktoré tvoria na Slovensku polovicu fondu na bývanie. S prihliadnutím na to, že budovy spotrebúvajú až 40% energií a emitujú významnú časť emisií CO₂. (v kombinácii s inými znečisťujúcimi látkami, ako je PM₁₀ a PM_{2,5} spôsobujúcimi napr. smog) by malo byť pre Slovensko prioritou peniaze z predaja emisných povolení alokovať tam, kde sú najviac potrebné.